

Precizări metodologice privind elaborarea, susținerea și evaluarea lucrării de licență și dizertație

Potrivit REG 26, examenul de licență constă din două probe (Proba 1 - Evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate și Proba 2 – Prezentarea și susținerea lucrării de licență), iar examenul de dizertație constă dintr-o singură probă, respectiv prezentarea și susținerea lucrării de dizertație¹.

Lucrarea de licență / dizertație au, așadar, un rol deosebit de important în finalizarea fiecăruia din cele două cicluri universitare de studiu (licență și master).

Prezenta metodologie cuprinde o serie de precizări privind etapele ce trebuie parcurse pentru elaborarea lucrării de licență/dizertație, precum și cerințele de formă și fond ce trebuie respectate de către studenții Facultății de Științe Economice.

1. Alegerea coordonatorului științific și a temei de licență/dizertație

Lucrarea de licență/dizertație este o lucrare științifică și se elaborează sub coordonarea unui conducător științific. Acesta este un cadru didactic de specialitate, având titlul științific de doctor.

Colaborarea cu cadrul didactic coordonator influențează direct calitatea lucrării de licență/dizertație și, implicit, rezultatul final obținut de student cu ocazia susținerii lucrării. În cadrul colaborării cu cadrul didactic coordonator, studentului îi revin o serie de îndatoriri, cum ar fi²:

- să colaboreze cu cadrul didactic pentru alegerea celei mai potrivite teme;
- să stabilească împreună cu cadrul didactic planul lucrării și un calendar al elaborării acesteia;
- să aleagă, de comun acord cu coordonatorul său, metodologia de realizare a lucrării astfel încât aceasta să dovedească valențele practice necesare unei lucrări de licență/dizertație;
- să țină cont de îndrumările cadrului didactic coordonator;
- să predea cadrului didactic coordonator un exemplar din lucrarea în varianta finală, în vederea avizării, notării și întocmirii referatului cu propunerea spre susținere în fața comisiei de examen.

Alegerea temei de licență/dizertație se face din lista temelor orientative propuse de cadrele didactice, dar studenții pot propune și alte teme din specializarea în care susțin examenul și de comun acord cu coordonatorul științific.

În alegerea temei pentru lucrarea sa de licență/dizertație, studentul trebuie să se orienteze în funcție de câteva criterii precum:

¹ Universitatea Valahia din Târgoviște, Regulament privind organizarea și desfășurarea examenului de licență/diplomă și dizertație, REG 26, 30.04.2024.

² Ristea A.L., Franc V.I., Popescu C., Metodica în cercetarea științifică, Expert, București, 2017, pp. 119-120.

- interesul studentului pentru tema respectivă;
- experiența practică dobândită anterior de student în legătură cu tema respectivă;
- accesul la surse de informare suficiente pentru documentarea lucrării;
- capacitatea studentului de a pune în practică metodologia de cercetare necesită de tema respectivă;
- calendarul specific de realizarea a unei anumite teme.

Alegerea coordonatorului științific și a temei licență / dizertație trebuie să fie urmată de completarea de către student a unei cereri tip (F 035.2010.Ed.2, Cerere privind elaborarea lucrării de licență / dizertație).

2. Stabilirea planului de lucru și a structurii lucrării

Elaborarea unui plan de lucru se face de comun acord cu cadrul didactic coordonator și are rolul de a ghida studentul în demersul său de realizare a lucrării. Acest plan cuprinde titlul (provizoriu) și cuprinsul (provizoriu) al lucrării, ambele putând fi modificate pe măsură ce studentul avansează în aplicarea metodologiei alese.

Cu această ocazie se clarifică ce se urmărește a se obține în cadrul lucrării de licență / dizertație (respectiv subiectul care va fi tratat, dar și cele care vor fi lăsate deoparte, întrucât nu poate fi abordată toată problematica unui anumit domeniu), precum și metodologia de cercetare (respectiv metodele și instrumentele de lucru ce vor fi folosite de către student).

Structura lucrării de licență/dizertație trebuie să includă:

- Cuprins
- Introducere
- Parte teoretică (1-2 capitole)
- Parte practică (1-2 capitole)
- Parte finală (propuneri, recomandări)
- Concluzii
- Bibliografie
- Anexe

Partea teoretică a lucrării are rolul de a evidenția stadiul cunoștințelor teoretice existente cu privire la tema abordată în lucrare și a fundamenta instrumentele de cercetare alese. Pentru student, este o ocazie de a demonstra cunoștințele teoretice dobândite în anii de studiu universitari, precum și informațiile colectate și prelucrate pornind de la sursele bibliografice consultate. Ponderea părții teoretice poate să difere de la o lucrare la alta, în funcție de natura temei alese.

Partea practică permite studentului să demonstreze modul în care știe să aplice metode de cercetare învățate în cursul studiilor universitare. Studentul poate opta pentru metode calitative sau cantitative, în funcție de natura și obiectivele temei alese.

În stabilirea mărimii capitolelor se recomandă să se asigure un anumit echilibru, astfel încât să nu existe diferențe foarte mari între capitole (de exemplu, un capitol de 7 pagini și un alt capitol de 30 pagini).

Partea finală este cea care dă ocazia studentului să dovedească competențe sale profesionale în calitate de absolvent al studiilor universitare. În funcție de temă, partea de propuneri și recomandări poate fi exprimată împreună cu concluziile lucrării.

Anexele cuprind, de regulă, detalii privind materialul informațional utilizat (de exemplu, date cu caracter statistic), instrumentele de cercetare folosite (chestionar, ghid de interviu), rezultatele detaliate ale unor investigații de teren, sintezele unor puncte de vedere aparținând unor specialiști, extrase de texte sau legi. Fiecare anexă va indica sursa informațiilor încorporate. De asemenea, în textul lucrării se vor face trimiteri exprese la anexe, prin indicarea numărului fiecărei anexe.

3. Aranjarea în pagină a lucrării de licență/dizertație

Lucrarea de licență /dizertație se scrie în **format A4** (21 x 29,7 cm), **cu marginile de 2,5 cm (sus, jos, dreapta) și 3 cm (stânga)** – această margine fiind mai mare pentru a permite legarea lucrării fără a afecta textul sau aspectul lucrării).

Litera recomandată pentru scrierea lucrării este **Time New Roman**, iar mărimea literei de **12 puncte**. **Alinierea textului** se face la ambele laturi (stânga – dreapta, corespunzător comenzii **Justify** din limba engleză). Titlurile de capitole/subcapitole pot fi aliniate **Justify** sau poziționate centrat, cu condiția ca soluția aleasă să fie aplicată similar în toată lucrarea.

Structura lucrării, alcătuită din capitole și subcapitole trebuie să fie clar evidențiată în lucrare. Drept urmare, fiecare capitol (precum și bibliografia și anexele) trebuie să înceapă pe o pagină nouă. De evitat ca ultima pagină a unui capitol să conțină doar câteva rânduri (de exemplu, 3-4 rânduri), iar restul paginii să rămână goală.

În lucrare, un rol important revine împărțirii textului în **paragrafe**. Acestea sunt părți ale unui subcapitol, care exprimă o anumită temă abordată de autor. În cadrul unui paragraf, de regulă, sunt incluse mai multe **alineate**, care evidențiază fiecare dintre ideile exprimate de către autor.

Distanța dintre rânduri, precum și cea dintre alineate și paragrafe este de **1,5 puncte**, fără alte spațieri înainte sau după textul respectiv.

Numerotarea paginilor se face, de preferință, în josul paginii, cu cifre arabe. Se numerotează toate paginile, chiar dacă numărul nu va fi vizibil la toate. Bibliografia și anexele se numerotează în continuarea paginilor din textul lucrării, respectând cerința ca ele să înceapă pe o pagină nouă. La imprimare, se va avea în vedere ca prima pagină a lucrării (coperta) să nu aibă numărul de pagină vizibil.

Mărimea recomandată a lucrării de licență este de **circa 50 pagini**, iar a lucrării de dizertație de **circa 40 pagini** (exclusiv anexele).

Coperta și pagina de titlu:

Prima pagină (coperta) va cuprinde următoarele informații: denumirea universității, numele facultății, programul de studiu, tipul lucrării (Lucrare de licență sau Lucrare de dizertație), numele și prenumele studentului, gradul didactic, numele și prenumele coordonatorului științific, luna și anul susținerii.

Pagina de titlu va cuprinde următoarele informații: denumirea universității, numele facultății, programul de studiu, titlul complet al lucrării, numele și prenumele studentului, gradul didactic, numele și prenumele coordonatorului științific, luna și anul susținerii.

4. Redactarea lucrării de licență/dizertație

Redactarea unei lucrări de licență / dizertație trebuie să respecte deopotrivă reguli de formă și de fond. Cerințele de fond se referă la corectitudinea utilizării conceptelor, metodelor și informațiilor de specialitate. Cerințele de formă au rolul de asigurare

lizibilitatea, claritatea și armonia lucrării, precum și **corectitudinea gramaticală a exprimării (respectarea regulilor de morfologie și sintaxă)**.

Textul lucrării se redactează sub forma ”**negru pe alb**”. Utilizarea altor culori nu este recomandată în text, iar evidențierea anumitor cuvinte cheie sau idei se poate face folosind stilul italic, bolduit sau o combinație bold-italic.

Numerotarea capitolelor și subcapitolele este recomandat să se facă pe maxim trei nivele (1, 1.1, 1.1.1 sau 1, 1.1, A).

Tabelele și figurile trebuie să fie numerotate și aibă menționat titlul deasupra și sursa sub imagine, fiind scrise cu același font ca și restul lucrării.

Citarea surselor:

Pentru citarea surselor în lucrare, sunt două modalități:

- a) Sistemul de citare ”autor-dată” (sau ”sistemul Harvard”) care presupune plasarea surselor bibliografice în text, prin indicarea, în paranteză a: numelui autorului, anului în care a apărut lucrarea citată și, după caz, pagina unde a fost găsită informația. În acest caz, sursa citată va fi scrisă cu aceeași mărime a literei ca și restul textului (TNR 12).
- b) Sistemul de citare numeric care presupune plasarea sursei citate în josul paginii, ca notă de subsol. În acest caz, sursa va fi scrisă cu o mărime de literă mai mică (de preferință, TNR 10).

Exemplu de citare a surselor:

La pagina nr. 1 a prezentului document sunt citate două surse bibliografice, ambele în sistemul numeric, ca note de subsol.

Dacă în locul sistemului numeric, am fi optat pentru sistemul autor-dată, atunci sursele ar fi fost incluse în text, după cum urmează:

- ”Potrivit REG 26, examenul de licență constă din respectiv prezentarea și susținerea lucrării de dizertație” (UVT, 2022).
- ”În cadrul colaborării cu cadrul didactic coordonator, studentului îi revin o serie de îndatoriri, cum ar fi” (Ristea A.L., Franc V.I, Popescu C., 2017, pp. 119-120).

Pentru a evita repetarea datelor privind aceeași sursă bibliografică se poate recurge la următoarele notații:

- Op. Cit. - atunci când s-a citat anterior lucrarea
 - Ex.: M.Popescu, op. cit., pag. 153.
- Idem - atunci când corespund toate elementele cu ale unei lucrări citate imediat anterior
 - Ex.: Idem
- Ibidem - atunci când corespund toate elementele cu ale unei lucrări citate imediat anterior, fiind diferită numai pagina
 - Ex.: Ibidem, pag.12.

Diacriticele: lucrarea de licență / dizertație redactată în limba română trebuie scrisă în mod obligatoriu cu diacritice.

Bibliografia se întocmește în ordinea alfabetică a autorilor (după numele autorilor), respectiv după numele primului autor, dacă o lucrare are mai mulți autori. În cazul lucrărilor colective la care nu se menționează numele autorilor, anuare statistice, legi etc.,

ordonarea alfabetică se va face după *prima literă a titlului* sursei bibliografice, spațiul afectat de regulă numelui autorului fiind marcat prin semne distincte (***)).

În cazul cărților, se precizează, în ordine, următoarele informații: numele și prenumele autorului (autorilor), titlul cărții, numărul ediției (dacă au fost mai multe ediții), editura, locul unde a fost editată cartea, anul editării, numărul total de pagini.

În cazul articolelor din reviste se indică numele și prenumele autorului, titlul articolului, numele revistei, volumul și numărul revistei, luna și anul publicării, paginile la care se află articolul.

În cazul surselor online, care pot fi cărți, capitole de cărți, articole din reviste, articole din platforme online, informații de pe site-uri sau rețele sociale, pe lângă informațiile specifice unei cărți/articol se va indica adresa url completă a acestora și data ultimei accesări de către student. Atunci când sursa online citată nu are un autor identificat, numele acestuia va fi înlocuit cu trei asterixuri (***), iar sursele fără autor vor fi indicate după epuizarea surselor cu autor cunoscut.

5. Cerințe privind originalitatea

Pentru înscrierea la examenul de licență/ dizertație, lucrarea de diplomă trebuie să fie obligatoriu însoțită de o **declarație** de asumare a răspunderii din partea candidatului **privind originalitatea lucrării** (formularul F 038.2010.Ed.2). Această declarație, disponibilă pe site-ul facultății, se completează de către candidat, se semnează și se leagă împreună cu lucrarea.

De asemenea, pentru înscrierea la examenul de licență/dizertație este obligatoriu ca lucrarea de diplomă să treacă de **verificarea antiplagiat**. Pentru această verificare candidatul trimite forma finală a lucrării de diplomă cadrului didactic coordonator care, la rândul său, o transmite responsabilului cu verificarea antiplagiat din facultate.

Raportul de similitudine rezultat în urma verificării antiplagiat permite evaluarea originalității lucrării analizate, respectiv măsura în care textul a fost compilat sau copiat. În acest raport sunt indicați coeficienții de similitudine 1 (care ia în considerare toate frazele descoperite de sistemul de verificare în alte documente) și 2 (care calculează procentul din text ce conține fragmente similare care depășesc 25 de cuvinte). Pragurile acceptate pentru lucrările verificate sunt de 50% (coeficientul 1) și 20% (coeficientul 2) în cazul lucrării de licență și 40% (coeficientul 1) și 10% (coeficientul 2) în cazul lucrării de dizertație³.

Pentru studenții la licență, prima și a doua verificare antiplagiat sunt gratuite, în timp ce pentru studenții masteranzi, numai prima verificare antiplagiat este gratuită.

6. Evaluarea lucrării de licență/dizertație înainte de susținere

Autoevaluarea de către student

Înainte de a preda lucrarea, absolventul poate proceda la o autoevaluare a calității lucrării sale din punct de vedere al formei și conținutului. Printre criteriile pe care le poate avea în vedere amintim:

- a) Pentru evaluarea conținutului:
 - Conținutul lucrării corespunde titlului enunțat;
 - Lucrarea respectă structura recomandată;

³ Universitatea Valahia din Târgoviște, Procedura operațională de verificare anti-plagiat, PO 07.27, 27.04.2017.

- Aspectele teoretice, noțiunile și conceptele sunt expuse cu claritate;
- Există o legătură clară între partea teoretică și partea practică a lucrării;
- Metodologia aleasă este explicată cu claritate;
- Sursele bibliografice sunt bogate și bine indicate în lucrare și la bibliografie;
- Datele prezentate sunt actuale și relevante pentru tema aleasă;
- Ideile formulate sunt însoțite de dovezi și exemple adecvate;
- Noutatea și utilitatea opiniilor expuse și contribuția personală semnificativă a autorului.

b) Pentru evaluarea formei:

- Aranjarea în pagină este respectată;
- Cerințele formale de redactare a lucrării sunt respectate;
- Normele gramaticale sunt respectate;
- Bibliografia este corect întocmită;
- Aspectul general este îngrijit, lucrarea este ușor de parcurs.

Dacă autoevaluarea este realizată cu suficient timp înainte de predarea lucrării, ea poate fi un prilej de îmbunătățire a formei finale a lucrării.

Un rol important revine *evaluării realizate de către cadrul didactic coordonator*, aceasta având ca referință un formular standard la nivelul facultății (Formularul F 328.2011.Ed.2). Criteriile avute în vedere de cadrul didactic coordonator sunt originalitatea, rigurozitatea și semnificația teoretică și aplicativă a lucrării; ele stau la baza notei pe care cadrul didactic coordonator o propune comisiei de susținere a lucrării de licență/dizertație.

7. Susținerea orală a lucrării de licență / dizertație

Susținerea lucrării de licență / dizertație este publică.

Cu ocazia susținerii lucrării de licență / dizertație candidatul poate utiliza o prezentare power point a cărei durată va fi stabilită de comisia de licență / dizertație. În cazul unei prezentări vizuale (power point), criteriile care trebuie avute în vedere sunt: claritatea, lizibilitatea, corectitudinea științifică a informațiilor.

În structură, prezentarea vizuală trebuie să includă un plan al prezentării (care nu înseamnă preluarea ad literam a cuprinsului lucrării de licență/dizertație), prezentarea metodologiei folosite, a rezultatelor obținute, propunerile și concluziile autorului. Prima pagină a prezentării vizuale trebuie să contină numele și prenumele autorului și al cadrului didactic coordonator, titlul lucrării, data susținerii, instituția și programul de studii urmate de candidat.

Din punct de vedere estetic, candidatul poate folosi o combinație cromatică în concordanță cu tema prezentată, având grija însă să asigure un bun contrast, vizibilitatea informațiilor de la distanță și să nu încarce exagerat prezentarea.

Folosirea graficelor, imaginilor, datelor statistice permite candidatului să evidențieze mai bine activitatea de cercetare realizată și rezultatele obținute.

Evaluarea susținerii orale a unui candidat depinde, pe lângă conținutul științific al lucrării, de măsura în care candidatul știe să își prezinte lucrarea, respectă timpul alocat și răspunde la întrebările comisiei.

8. Surse ce pot fi consultate cu privire la examenul de licență / dizertație și elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

- Gruba Paul, Zobel Justin, How to write your first thesis, Springer, 2017.
- Lipson Charles, How to Write a BA Thesis: A Practical Guide from Your First Ideas to Your Finished Paper, 2nd edition, The University of Chicago Press, Chicago, 2018.
- Ristea A.L., Franc V.I, Popescu C., Metodica în cercetarea științifică, Expert, București, 2017.
- Universitatea Valahia din Târgoviște:
 - Regulament privind organizarea și desfășurarea examenului de licență/diplomă și dizertație, Universitatea Valahia din Târgoviște, REG 26, 30.04.2024.
 - Regulament privind organizarea și desfășurarea examenului de licență/diplomă și dizertație, Facultatea de Științe Economice, REG 26, 29.05.2024.
 - Procedura operațională de verificare anti-plagat, PO 07.27, 27.04.2017.